

UJVIDÉKI HÍRLAP

AZ UJVIDÉKI NEMZETI MUNKAPÁRT HIVATALOS KOZLÖNYE.

Felelős szerkesztő és kiadó: Dr. MAYER OSZKÁR.

V. Évfolyam.

Ujvidék, 1914. február 5. csütörtök

11. szám.

Helyes nemzetpolitika.

A nemzeti államalakulások kibontakozási folyamata a múlt századad befejeződött. Ércből való kolosszusokként állanak előttünk a nemzeti államok. Miként és meddig tartják fenn létüket? Vajon a XX. és a következő század k viharaiiban nincs-e veszélyben a hosszú, fáradságos küzdelemmel kivívott és a tengernyi vérrel megvédelmezett nemzeti lét? Melyik az a titkos erő, mely az államszerkezet hatalmas épületét szilárdan összetartja?

Ha visszatérünk az elmúlt félszázad világtörténetére, egy kiemelkedő kép ragadja meg fi yelmünket, amely az élni és fejlődni akaró nemzeteknek buzdító példánál szolgál arra, hogy miy alapon épül föl megingathatatlanul az állam hatalma. Ez az erős vonással kidomborodó kép, Poroszország képe.

Erről az aránylag kicsi államról tudjuk, hogy keletkezésétől kezdve, a nemzeti erő sulypontját a néprevelésre helyezte. Amikor Európa nemzetei a kardra, az ágyura alapítják jövőendő nagyságukat és hadügyi célokra fordítják az ország millióit, ugyanakkor a Hohenzollerek országában arra törekszenek, hogy minél több néprevelési intézményt létesítsenek, minél több népköztöltézet építtessék. Mig Európa keletén a népoktatás osodálatosan lassu cammogással, nagy nehezen tud érvényesülni, addig Poroszországban a népnevelés a legfontosabb államügy, s a nemzeti kulturpolitikának ez a fundamentuma. És miféle eredményei vannak a fokozatosan fejlesztett német nevelésoktatásnak?

Poroszország az egyetemes nevelésoktatásügy Melkója. Ide zárandokolnak a nevelés szolgálatában álló egýenek az egész világból, hogy a német pedagógiát tanulmányozzák és ezzel a függökulturprolemákat megoldásra juttassák. A német egyszerűség, takarékság, vallásosság, bocsúlletesség, szorgalom és alaposág egytől egyig az iskolai nevelés eredményei. Szálloige lett abból a felfogásból, hogy az 1871. évi sedámi csatában a tanulóbb német katonák verték meg a francia hadsereget. Ha ez a felfogás megáll, akkor a példát Magyarországra vonatkoztatva nekünk és a népoktatási intézményeket és ezeknek munkásait kell nagyobb gondnal fölkarolni.

Nem annyira a haderő, mint inkább a nemzeti erő fejlesztése és erősítése fontos az állam jóvendő sorsának kialakulására nézve. Ha szükség van a katonai létszám emelésére, akkor enél is fontosabb nemzeti érdekek parancsolják, hogy szaporítsuk és erősítsük a kulturhadsereget, a népnevelődés és a nemzeti közjólétet előmozdító tanítói kart. A tanítói gárda kezében nyugszik a nemzet sorsa. A magyar kultura fényét és hódító erejét át kell plántálni az alsóbb néprétegekre. Hazánk csak úgy lehet magyarrá, erőssé, ki és befelé számottevő. Szentséges hitem és benső meggyőződéseim, hogy a magyar nemzettestet csak úgy fog megerősödni és a népek dulakodásában sziklaszilárdan helyt állani, ha az alsóbb néposztályt fokozott kulturával fölemeljük, nemzeti törekvéseinkben magunkhoz csatoljuk. Fokozzuk tehát és terjesszük a népkulturát, mert ha ezen az alapon győzünk, mindenütt győzünk.

Célunk elérésére tervszerű, nagy szabásu kulturpolitikára van szükség s ennek végrehajtására kellene tartalmas szakférflak, kiknek van irányítőképességük s akik nem ijednek meg saját árnyékuktól.

Örvendetes prognózisnak kell jelez nem azt, hogy jelenleg a felső népoktatás vezetése és irányítása a kultuszminiszteriumban oly termőlelkü kulturpolitikuskokra van bízva, kiknek évtizedes fáradszhatlan munkásságához fontos népoktatási alkotásaink hosszú sorozata fűződik. Dr. Jankovics Béla kultuszminiszter, dr. Morlin Emil miniszteri tanácsos s a többi ügyosztályvezetők szent lelkesedéssel, bámulatos munkarévével, finom érzékkel és ritka szak tudással fáradoznak a modern hazai népoktatásügy megermentésén.

De nemcsak a hivatalos szakemberek öntsék ki lelkük tartalmát. A hazai népoktatásnak a legszélsőbb alapon leendő expanzivitása és az egész nemzet szellemit emelkedése érdekében mozduljon meg a társadalom, mert teljes meggyőződéssel hirdetem és vallom, hogy nemzetünk létkérdése — kulturai kérdés élni és fejlődni akaró nemzetünknek erőteljes és az egész nemzettestet átható kulturára van süksége. Ne prédáljuk el nemzeti erőket és a haladásra szükséges időt politikai viszálykodásokra, hanem tüsszük ki hazánk kulturális fölvirágzóztatásának bogóját. Neveljünk hazafias, akaraterős

munkás és az életet komolyan föl fogó szilárd jellemeket. Oldjuk föl azokat a kötelekeket, melyek az e.dig lenyűgözőtt köznépet az emberi előhaladásban gátolták. Romboljuk le a magyar nemzeti művelődés utjában álló választófalakat, mert írva van, hogy:

„Minden nemzet üdve és élete a közműveltség, Bukúsa és sirja a tudatlanság.”

Törvényhatósági bizottsági ülés.

Ujvidék szab. kir. város törvényhatósági bizottsága kedden, február hó 3-án tartotta Markovics Béla főispán elnökelete alatt rendes közgyűlést, melyen a bizottság új virilis tagjai is megjelentek. Ezuttal először vettek részt az ülésen mint bizottsági tagok: dr. Róza Miksa ügyvéd, dr. Markovics orvos, Heim Lipót gazdasz. A közgyűlés iránt egýebként az érdeklődés nem volt valami nagy, felszólalás is csak az 1 pontról volt, melynél dr. Kassovits Armin bizottsági tag érvelt a kórházi orvosok családai pótlékának a város részéről való kiutalása iránt. Minden egýekben a tanácsai javaslatok egýhangulag és felszólalás nélkül elfogadtattak, a választások egýhangulag ejtettek meg, az egész közgyűlés egy jó óránál több időt igénybe sem vett, a miben talán része volt a közgyűlési terem villamvilágítása körüli zavaroknak is, úgy, hogy a közgyűlés 5 óra után, mert a villamos lámpák sehogy sem akartak világságost szolgáltatni — valódi félhomályba merült. A bizottsági tagok, kik közül igen sok a miniszter-elnöki küldöttségben Budapestre utaznak, ezuttal semmi kedvet nem mutatott a vitaközörsra, s az előadók ismertetéseinek elhangzása után senki sem szólalt fel; igaz, hogy a közgyűlésnek fontosabb programpontja nem is volt, s a tanácsai javaslatok mára bizottságokban és értekezleteken alaposan meg lettek vitatva.

A közgyűlés részletes lefolyását az alábbiakban ismertetjük: Ujvidék szab. kir. város törvényhatósági bizottsága kedden, f. hó 3-án Markovics Béla főispán elnökelete alatt ülést tartott, melyen jelen voltak:

A tanács tagjai részéről dr. Demetrovits Vladimir kir. tanácsos, polgármester, Profuma Béla polgármester h., Forster Géza tanácsnok, dr. utr. Marczekovics Imre főjegyző, dr. Tapavicza György tanácsnok, dr. Ofner Mór tiszti főorvos, Orbán Ignác műszaki tanácsos, dr. Jahn Róbert főszámvéző, dr. Stefánovics Zsárkó tanácsnok, dr. Szabó Lajos tiszti főjegyző, Profuma Róbert tanácsnok, Payrle Nándor f. főkapitány, Schubert Marlon számvéző, h. tanácsnok, Lákics János aljegyző, Paltz József pénztárnok, dr. Kungl Károly levéltáros, Bosnyákovics István számvéző, dr. Wiesinger Jenő közgyám, dr. Beleharszky Adolf II. oszt. aljegyző, dr. Szántó Aladár II. oszt. aljegyző, Trischler Aladár számvéző. A

bizottság tagjai részéről Brunner Ede, dr. Freund Ede, dr. Gál Ödön, dr. Grigorievics Mihály, Grossinger János, Heim Lipót, Herczeg István, Ivkovich Miklós, Jovanovics T. Milán, dr. Kassowitz Armin, Königstädler Dusan, dr. Königstädler Ottó, Kron Károly, Kron Richard, dr. Kubinyi Károly, Kurta Kornél, dr. Markovics Lázár, dr. Markovics Sándor, Mayer Imre, dr. Mayer Oszkár, Megyesi Ferenc, Menrath József, Miroslavovics Koszta, Moga Száva, Molnár Hugó, Obradovics György, dr. Ofner Mór, Rakits Géza, Reiner Simon, dr. Róza Miksa, dr. Szlezák Lajos, Sztójkovics Száva, dr. Szavinyer Milán, Urban Ignác, Vilics Márk, Winkle István, Zsikics Milos.

Elnöklő főispán a közgyűlést megnyitván, üdvözölte a bizottságot, majd a bizottság felkérésére által kiért és egyhangúlag óriási lelkesedéssel fogadták következő előterjesztést tette:

A trónörökös üdvözlése.

Indítványozta a főispán, hogy ő cs. és kir. Fenséget, a trónörökös 50. születési éve alkalmából mely boldoklata és ragaszkodása jeléül a törvényhatósági bizottság üdvözölje. Ezen üdvözlést felirattal az Fenségenek tudomására juttatja és megbizta a városi tanácsot a felirat elkészítésével és ezen felirattal a főispán közbenjétével a miniszterelnöknek útján a fenséges trónörökös elé való feltejesztésével.

A lelkes eljenzés elhangzása után kezdetét vette a tárgyszorozat, melyet az alábbiakban ismertetünk:

- 1) Belsőügyi miniszteri leirat a kórházi alkalmazottak családi pótléka tárgyában.
- 2) Belsőügyi miniszteri leirat a szemétfuvarozási szabályrendelet jóváhagyása tárgyában.
- 3) Belsőügyi miniszteri leirat az 1914. évi rendőrségi állománygyűlés tárgyában.
- 4) Penzügyminiszteri leirat az adófelosztási bizottságba egy rendes és egy póttag megválasztása tárgyában.
- 5) Főispáni leirat a múlt évi december hó 15-én megtartott szánomkereszek tárgyában.
- 6) Polgármesteri jelentés a közigazgatás menetéről.

7) Tanácsai előterjesztés az írásesetben levő számgyakoroknál állásnak választás útján leendő betöltése tárgyában.

8) Tanácsai előterjesztés az igazoló választmány öt, a szánomkereszek kettő, a népevelési bizottság egy, az esküdtképes egyének öszeíró bizottságba kerültenként kettő, bizalmi férfiak az esküdtképes egyének öszeíró bizottságba hat, a teljesen ismeretlen és tavollevő védőkelesek puhatoló bizottságba tíz, a polgári lovató bizottság elnöke és hatóság biztos, az állandó gazdasági bizottság egy, az építés ellenőrző bizottság egy, a közveési, vízvezeteki és eszatornázási egy, az árvédelmi bizottság három, az állandó dunai hid bizottság egy, a műszaki ellenőrző bizottság kettő és a kivándorlasi esküdtképes vegott megállapítandó bizottság tizenkettő tagjának megválasztása és a tisztí gyűzés helyettesének kijelölése tárgyában.

9) Tanácsai előterjesztés a nyugdíj szabályrendelet elfogadása és megállapítása tárgyában.

10) Tanácsai előterjesztés a husvási szabályrendelet elfogadása és megállapítása tárgyában.

11) Náray Talamér kérvénye az állami tisztviselőknék visszamenőleg megállapított lakbérkülönb kintalványozása tárgyában és ezzel kapcsolatosan tanácsai előterjesztés a városi alkalmazottak lakbérkülönbözeteinek kintalványozása tárgyában.

12) Tanácsai előterjesztés a 400.000 kor. beruházási kölcsön lezámolása tárgyában.

13) Az ujvidéki villamosági részvénytársaság kérelme a dunaparti vágyán meghosszabbítása tárgyában.

14) Orosk Ferenc városi rendőrnék kérvénye birtokszolgalmi minőségben eltöltött szolgálati idejének a rendőri szolgálatba leendő beszámítása tárgyában.

15) Sigmund Károly kérvénye három havi szabadság iránt.

16) Mijatovics Mihály városi rendőr kérvénye három havi szabadság és segély megválasztása iránt.

17) Bíró Dezső kérvénye városi terület bőrbédaása iránt.

18) Tanácsai előterjesztés a város tulajdonát képező Magyar utcai házak árverésének eredményéről.

A kórházi alkalmazottak családi pótlékára vonatkozó határozatok jóváhagyását a belügyminiszter megtagadván, dr. Kassowitz Armin, arra való tekintettel, hogy a kórházhoz működése mindenben kielégítő, sőt a varakozást is felülmúlja és hogy ez az eredmény a kórházi személyzet érdeme, s hogy a kórházkezelés hasznosnál jár, indítványozta, hogy a nem több mint 1000 koronát kivéve családi pótlékot a város viselje, dr. Demetovics polgármester, annak kiemelésével, hogy a kórház haszna nem illeti ugyan a várost, a tanács nevében az indítványhoz hozzájárult s azt a közgyűlés is elfogadta. A szemétfuvarozás, beruházási költségek 15.000 koronát, üzemköltsége 18.000 koronát tesz ki, de a 9/8% szemétfuvarozási járulékból megtérül.

A rendőri állománygyűlés összege 32.000 K. Ennek felosztás az eddigi elv szerint történt. Az adófelosztási bizottság rendes tagján *Kovacs János*, póttagján *dr. Königstädler Ottó* választották meg. A szánomkereszek mindegyikét rendben talált. A polgármesteri jelentés szerint a közegészségi vizsgálatok javultak. A nyugdíj és husvási szabályrendeletek, melyek ismertetésére már rátérünk, vita nélkül elfogadtattak. A városi alkalmazottak 1908. év utolsó negyedétől 1912. év első negyedéig a III. és IV. osztály közötti lakbérkülönböt megválasztották. A 400.000 koronás beruházási kölcsön 9.000 koronás feleslege a közvághidhi beruházás átadására fordították. A villamostársaság am a kérelmének, hogy a dunaparti vágyán meghosszabbítására újabb égvévi haladék adassék, tekintettel a leterjedő közművekre, helyt adott. Orosk Ferenc városi rendőr, valamint Sigmund Károly rendőrtisztviselő és Mátovics Mihály rendőr kérelmé, kivéve az utóbbi segélykereset teljesített. Bíró Dezső kérvénye, visszavonás folytán, tárgyalatlanul áll. A Magyar utcai házak, újabb árverésének megkísérlése a tanácsra bízott.

Választás

A számgyakoroknál állásra Filápn I. Kott és Benz városi alkalmazottak pályáztak. A kijelölő bizottság, mely a törvényhatósági bizottság által választott dr. Szlezák Lajos, Brunner Ede, Vilics Márk és a főispán által kinevezett Grossinger János, dr. Kassowitz Armin és dr. Grigorievics Mihály tagokból állott, első helyen Filápnát jelölte, aki meg is választották.

Bizottságok alakítása.

A következő bizottságok lettek megválasztva, illetve részben a főispán által kinevezve:

Igazoló választmány 5 tag 1 évrre, főispán ur által kinevezendő elnök és 3 tag 1 évrre. Főispán ur által kinevezett elnök: dr. Szlezák Lajos. Kinevezett tagok: dr. Kassowitz Armin, Dietzgen Gábor, Megyesi Ferenc. Választott tagok: dr. Königstädler Ottó, dr. Ámon Pál, dr. Gál Ödön, Milics Tivadár, Geiszler József. Szánomkereszek 2 tag 1 évrre: dr. Szlezák Lajos, Milics Tivadár.

A népevelési bizottságba 1 tag 1 évrre: Faith Ferenc helyére Faith István.

Az esküdtképes egyének öszeíró bizottságába 2 tag 1 évrre: I. Irsay Antal és Schubert Rezső, II. Szabó Lajos és Winkle István, III. Sztójkovics Száva és Herczeg István, IV. Moga Száva és Rakics Géza. V. Zsikics Milos és Mijatovics Milos.

Bizalmi férfiak az esküdtképes egyének öszeíró bizottságába 6 tag 1 évrre: dr. Freund Ede, dr. Róza Miksa, dr. Grigorievics Mihály, Fischer Sándor, Sztójkovics Száva és Ludwig József.

A teljesen ismeretlen és távollevő védőkelesek puhatoló bizottságába 10 tag 1 évrre: Csirics Milán esperes, Ernst János, Winkle István, dr. Grigorievics Mihály, Heim Lipót, Obrenovics György, Szabó Lajos, dr. Róza Miksa, Schubert Rezső, Reiner Simon.

Polgári lovató bizottság elnöke és hatóság biztos. Főispán ur által kinevezendő orvos és 3 becsés 1 évrre. Választott elnök:

dr. Sztófanovics Zsárkó. Hatósági biztos: Véseli Eték. Kinevezett becsésök: Bauer Gyula, Schubert Rezső és Zsikics Milos. Orvos: Friedmann Mór.

Állandó gazdasági bizottságba 1 tag 1914. év végéig: Schaffer Samu helyére Heim Lipót. Építés ellenőrző bizottságba 1 tag 1914. év végéig: Schwartz Lipót helyére Markovics Lázár dr.

A közveési, vízvezeteki és eszatornázási bizottságba 1914 év végéig: Dietzgen Imre helyére Heim Lipót.

Az árvédelmi bizottságba 3 tag 1914. év végéig: Faith Ferenc, Schaffer Samu, Dietzgen Imre helyére Ivkovich M., Kohn Gyula, dr. Rozsa Miksa.

Az állandó dunai hid bizottságba 1 tag: Schwarzcz Lipót helyére dr. Kassowitz Armin.

Műszaki ellenőrző bizottságba 2 tag: Endre Antal és Dengl Alajos helyére György Lajos és Hollos Marlon.

A tisztí főgyűzés helyettese. dr. Grigorievics Mihály.

Uj bizottság. A kivándorlasi esküdtképes bizottság a társadalmi minden rétegeknek beváltásával 12 tagú bizottság: Hranilovics János esperes, Szirmay György, Ivkovich Miklós, dr. Markovics Lázár, dr. Róza Miksa, Molnár Hugó, dr. Ámon Pál, Berencz Miksa, Pummer Sándor, Szekely Salamon, Zsikics Dusan és Fábry János.

Több tárgy nem lévén, elnöklő főispán a közgyűlést határozta. Jegyzőkönyv hiátességek hiátáidejéül február 7-ike d. 4 óraját kitűzte. Híveletőlkül dr. Freund Ede, Kurz Kornél és Mátovics J. Milán biz. tagokat kinevezte.

A népiskola emancipálása.

Az evolúció törvényei feltételezik az állandó előhaladást a népek kulturáléteben. A múltban dicsegett intézmények idővel eltűnnek és újának adnak helyet. A tudomány, művészet, technika, ijtár, kereskedelem, állami és humanitászis intézményeinek tekintetében mindenütt fejlődést tapasztalunk.

Az egyes fejlődési korszakok snjátlagos bélyegüket névnyomják az iskolarra is. Az iskola — nevezetesen a népiskola — céljai ma már nem azok, amelyek évszázadokkal ezelőtt voltak. „A paraszt úgy szep, ha buta” egy régen lefűt kornak szállóigeje. Ma már csak a tanult, az értelmes ember boldogul, a tudatlan nyűgje önmagának és a társadalomnak.

Baglyot vinnek Athénbe, ha azt hangoztatnánk, hogy így az egyén, mint a család és a nemzetek hatalmának és tekintélyének alapja a nevelésben gyökerezik. Ki tagadná, hogy a nemzeti jólétek és előhaladásnak erős pillérei a népiskola? Regen meggyőződtek arról a modern államok, azért az oktatásügyi államkörmányzati szervekét fokozott gondallal fejlesztik.

Az oktatásügyi államháztartandó jelentőségét kétségkívül az amerikai Egyesült Államokban ismerték fel leghegyesebben. „A nevelés Amerika főparagás” mondotta nem régen egy amerikai professor, angol kártársainak. Ki vált mutatója, hogy az Unió egymaga annyit költ iskolára, mint egész Europa. Newyork többet áldoz iskolákra egy esztendőben, mint a mennyi Svajc vagy Dánia évi bevételé. A jenki oktatási rendszerben azonban a legfontosabb annak tanulmányozása, hogy mily hivatást teljesít az Oceanon tuli iskola. Jóravaló, hasznos állampolgárok nevelése a cél odát. Minden nemzetbeli gyermek együtt járást, együtt dolgozik, együtt tanul. Egyszor nyolven tanúia meg mind, hogy a csillagos lobogóhoz hűnek kell lenni.

Ebben a tekintetben utánzásra méltó példaként áll előttünk az újvilág. Egszégés, egyzintű oktatási szervezete eredményezt azt, hogy a legtehetősebb népelemek, rövid idő alatt asszimilálódnak. Ott nincsen nemzetiségi kérdés, vallási villogás; de nem is találunk olyan intézményeket, ahol a fajgyűlölet, a nemzetiség és hierarchikus tükös és nyitl államelmélet célszerűt isztoplatnának. Vajon hártartunk mi az Ujvilághoz képest? Lehető egyáltalában párhuzamot vonni a magyar és az amerikai oktatásügyi viszonyok

közt? Elfacsarodik a haza sorsáért aggódó honfitel arca a tudatra, hogy az ezeréves múltból bíró Magyarország 16,510 népiskolája közül 12,734 idegen elők szolgálatában áll. Műtan a nevelés elsőrendű állami ügy, ismételen rámutat az ezidőszinre legelőbb közzétartási reformkérdése, a magyar tanítóképzés reformjára. Ha szükséges volt föllátni az egységes tanárképzést a középiskolai tanároknak névelés, akkor ugyancsak fontos nemzeti és tanulmányi érdeknek szólnak anélkül, hogy a magyar haza összes népiskolában hazafis szemlelben nevelt és egy egységes tanulmányi mérték szerint képzett tanítók kar szorgálja a nevelésügyet. Föl kell szabadítanunk a népoktatást az igazságtól a hazafiatlan befolyásoktól. Arra kell törekednünk, hogy a mostani széthúzó elemi iskolákat az egész vonalon az egységes népokiskola váltása föl, mert egységes nemzetnek egységes kulturintézménye kell lennie.

A magyar nemzet sajátossága fűji és geografiai izoláltsága a velünk rokon finnnek emlékeztet. Amióta az oroszok ennek a csöpp nemzetnek állami életét földűta és a szlávizm cselekedatainak oltárábrékai, hogy finn nyelvunknak teljesen leolvadtak az orosz nemzetes be; azóta az a lelkes nép hangzomdra dolgozik közköztudatosságunk ország nemzeti alapon való kiépítésén és a népművelés terjesztésén. A sován nemzeti örökség, a nemzettest magyában rejlő ósorsó kifejtésében és megmozdításában ismeretek föl a finnek azt az erőt, melynek alapján a jövőben a nyers erővel fogunk sikra szállni.

Kövessék fin testvéreink példáját mi is. Legyünk azon, hogy a magyar közköztudatosság az igazságtól, az elemi népokiskola, egységes, magyar, hazafis szemlelű vezetés és irányítás alá kerüljön. Hassa át minden magyar polgár szívét az amerikai Egyesült Államoknak az iskolák fenntartó alkotászkészsége. Foglalkozunk állandóan tanügyi reformkérdésekkel és emeljük a népokiskola fényét, mert ezen fordul meg a nemzetnek a jövőben minden terén megújuló küzdelme. F—

Rz „Ujvidéki Lloyd” előadásai.

Z-folt ház előtt tartott meg múlt vasárnap a harmadik előadás is una sorozatban, melyet az Ujvidéki Lloyd meghívására a m. kir. kereskedelmi muzeum rendez városunkban s mely hivata van közönségünknek a Balkánfélsziget gazdasági viszonyaival megismertetni.

Előadónl ezttal a muzeum az ő érdeműs és szakavatott titkárát, Fülöp Sándor urat küldte le, ki igazán ritka élvezetben részesítette a városunk intelligenciájának színe javából álló közönséget.

Fülöp Sándorban egy elsőrangú előadót volt szerencsénk megismerni. Már maga megjelenése, hanghordozása és beszédmodora is sympáthiát és érdeklődést keltett. Előadásának tartalma pedig oly magas nivóján, az anyag csoportosítása annyira áttekinthető és a szakdolgoznak az érdekes-el való végítése oly szerencsés volt, hogy mindenki valóban a legnagyobb gyönyörűséggel hallgatta. Fokozta természetesen az érdeklődést a nagyserűen sikerült képeknek vetítése is. Ezek a képek gyönyörű tájakat, festői városrészeket, változatos csoportokat és érdekes jeleneteket varázsoltak elénk és szervesen hozzákapsolódtak az előadás-hoz, hol magyarázva, hol meg egyenesen kiegészítve azt.

Előadó legelsősorban is földrajzi szempontból ismertette Ujserbiát s aztán annak történeti múltját vázolta. Különösen Úszkúttal foglalkozott behatóan. Bemutató nekünk a város minden főbb utcáját és minden nevezetesebb épületét, el-

vezetett bennünket a török, a szerb és a bolgár városrészekbe, bevezetett az iskolákba, a templomokba és a kávéházakba és érdekesen szemléltette velünk az egyes népszokásokat. De a legnagyobb gondot a közlekedési, ipar és kereskedelmi viszonyok megismertetésére fordította az előadó. Magunk előtt láttuk Ujserbia mostani és a terveh vett vasúti hálózatát, láttuk a fontosabb utakat, a sajnos nem hajózható folyókat, megismertük a közlekedési eszközöket, megismertük az összes iparágakat, végig sétáltunk Úszkútt kereskedelmi terein, néztük a kereskedők kirakatait, bemintünk az egyes kereskedésekbe s alkalmunk volt megismerni az úszkútt kereskedők munkája és üzlektételei között. Evezetett bennünket az előadó a vásárookra is és élénken varázsolta azt a szívbőző és színes sokadalmat is, mely a keleti vásárokat annyira jellemzi. Majd statisztikai adatokkal eddigi Ujserbia s különösen Úszkútt elődigi behozataláról s felsorolta mindazon cikkeket, melyekkel hivata vagyunk Úszkútt piacán dominálni. Azzal a felhívással fejezte be előadását, hogy mentül több kereskedőnk igyekezzék áruinak számára az úszkútt piacot megnyerni.

A közönség lelkes megtapsolta az előadót a mindvégig igazán érdekesítő előadásáért, melyből szinte játsza rövid egy óra alatt megszerezték azokat az Uj szerbia-ra vonatkozó földrajzi, néprajzi, történeti és gazdasági ismereteket, melyeket különben csak hosszas tanulmányozás árán sajátítottak volna el. Az Ujvidéki Lloyd nevében Frank Gyula titkár mondott szép szavakban köszönetet az előadónak s ugyanő mutatta is be az előadót lelkes beszéd kíséretében a közönségnek.

HIREK.

Küldöttség a miniszterelnöknél és a pénzügyminiszternél. Gróf Tisza István miniszterelnöknek Ujvidék sz. kir. város díszpolgári oklevelét esüörtökön, e hó 5-én Ujvidék városának 50 tagu küldöttsége fogja átadni Budapesten. A küldöttséget *Malkovits Béla* főispán vezeti, abban részt vesznek *dr. Szécsény Lejos* orszgy. képviselőnk, *dr. Demetrovics Vladimir* kir. tanácsos, polgármesterünk és mintegy 50-en. A küldöttség szerdán utazik Budapestre; a küldöttséget esüörtökön déli 1 órakor fogadjja a miniszterelnök, aki a küldöttségnek díszbeszédet is ad. A küldöttség még a pénzügyminiszternél is tisztelegni fog az építendő állandó dunai hid ügyében.

Közgyűlés. A Délmagyarországi Magyar Közművelődési Egyesület ujvidéki osztalya 1914. évi február 22-én délelőtt 11 órakor az ujvidéki magyar Kaszinó helyiségében *rendkívüli közgyűlést* tart a következő tárgyszorozattal: Az alapszabályok módosítása. Esetleges indítványok. A tagok ezuton is meghívatnak.

Osód Zomborban. Gergurov György zombori kereskedő ellen elrendelték a csődöt. Dr. Masirevits Sándor ottani ügyvéd a tömeggondnok.

Tiszti osztály Szombaton szokásos nagy látogatottság mellett tartott meg a péterváradit és ujvidéki helyőrségek tiszti esküvő, mely kétségkívül a farsang egyik legsikerültebb és legfényesebb események egyiké. A Kovacs-féle vígadó ez alkalomból rendkívül

pazar előkelőséggel és művészi izléssel rendezett nagyterme alig tudta befogadni az érkezők nagy sokaságát, mely az estélyen mindvégig a legkitűnőbb hangulatban tartott ki egész kiválóan kiraviradt. Az estély nagy siker-rének érdeme a péterváradit és ujvidéki helyőrség derék tisztikarának kitűnő rendezői díszerei.

Meghívó. A Női Mária-kongregáció tagjai az ujvidéki népkönyvtár javára a zárdaiskola nagyteremében f. évi február 7., 8. és 9-én színelőadású rendeznek. Műsor: Liszt Ferenc „Munkó táncza” zongorán előadja Schneider Janka. *Árpádházi szent Erzsébet thérigiai őgrófné.* Dráma öt felvonásban. Irta: Weiss-hoffer—Alexia Barchnana. Melodráma: „Vandor madár” Ábrányi Enitől. Szavalja Ernast Edít urleány. *Feministák a főújszikkoldban.* Énekes moka egy felvonásban. Szövegét írta Falk Richard, zsenjét Hetényi Albert. Kezddék délután 5 órakor. A jegyek ára az elő három sorban 3 kor, hát sorban 2 kor, a többiben 1 kor. Diákjegy 50 fillér.

Ipari továbbképző tanfolyam. A f. tanévben szerdán nyitott a harmadik ipari továbbképző tanfolyam. A tanfolyam tárgya a levelezés és tart két hónapra át hetenként háromszor este 7—9ig. A jelentkezők száma már eddig is elég nagy, da azért még e hét folyamán, ezen tanfolyamra vezetőjénél, *Nieder-mayer Gyula*, felsokor isk. igazgatójánál jelentkezni lehet.

Az „Ujvidéki Dalárda” nagy opera estélye. Mint már a múlt szombatunkban jelezttük az „Ujvidéki Dalárda” folyó hó 15-én (vasárnap) este 8 órakor a Dungszerkski-féle színházban a péterváradit és kir. 96. gyalogezred zenekarának kísérete és Stern Hugó a jeles karmester vezetése mellett előadja „Leonardo és Blandina” Mőgele Ferenc nagyhatalmú operáját. A Dalárda oly nagy ambícióval és lelkesedéssel készül ezen előadásra, hogy valóságos zenéi esemény lesz városunkban, pláne mikor a város legjobb és legügyesebb műkedvelői és énekesek lépnek fel. Nagyon emeli majd az előadás fényét azon körülmény, hogy az alkalmra Fűrési Bóia a peesi nevezeti-színháza gilis igazgatója átengedte és megküldte az előadás-hoz szükséges összes díszleteket és jemezeket. Az előadás után tánc az Erzsébet szálló termében, amelyen csak meghívottak egy 2 koronás vagy azon felüli színházi szelvényjegy felmutatása mellett vehetnek részt. Az „Ujvidéki Dalárda” t. pártoló tagjai, valamint azok családtagjai (4 személy) a pályos és földszinti jegyeket 50% kedvezménnyel folyó hó 14-éig Schubert Marton vígalmi bizottsági elnöknel (városháza fszt. 15. ajtó) d. e. 8—9-óra vált-hatják, ha az 1913. évi pártoló tagsági díjat kifizették. E jegyek névre szólnak, és mára át nem ruházhatók. Csak meghívó vagy csak színházi szelvény a tánchoz való belépésre nem jogosít. Jegyek rendez árban előre vált-hatók Herger Agoston könyvkereskedésében.

APOLLO színház. Szerdán és esüörtökön az „Apollo”-ban a „Nagy akadályverseny” c. szenzációs sportdráma 4 felvonásban megy, remek kísérő műsor keretében. Péntek, szombat és vasárnap *Psyglavder Woldegar* lép fel a „Szerelem gyermeke” c. 1300 m. hosszú 4 felvonásos drámában. — A „Tivoli”-ban csak vasárnap „A vaddó handak” c. 2 felvonásos dráma kerül színe érdekesítő kísérő műsor keretében.

Vasutasok kulturális egyesülése. Érdekes és értékes mozgalom van fejlődőben a magyarországi vasutasok között. A fennálló különféle kulturregysileteknék egy országos kulturregysilethe beandó szervezkedését előz-k, melyek elcsatorban az volna célja, hogy évente egyszer beszámolónak arról a kultu-

rális munkákról, amit az egyes egyesületek a maguk területén kifejtenek és egymás munkáit megismerve, tanulva tanítanak.

Five o'clock tea. Vasárnap, e hó 8-án d. u. 5 órakor a Grand Hotel Vigadóban (nem az Erzsébetben, ahogy tévesen közölték) nagyszabású magas zenei színvonalon álló jótékony-célú kamarazene és simphonikus hangverseny lesz, amelyen Ujvidék legkiválóbb zenetudósai, Cebák Kamiloné, Hollós Ida, Hollós Pistike, Kubinyi Jenyke urólgyek, dr. Ribiczey Kálmán, Regényi Kálmán, Hollós Lipót, Schuchardt Albin és Stern Hugó urak, nemkülönben a pétervárdi és Újvidéki zenei zenekara közreműködnek és ugyek en még sohasem hallott zenei élvezetet fognak zeneiről és zenekedvelő közönségünknek szerezni. A jótékony-célú hangverseny tisztá jövedelmét Ujvidék szegényei és munkanélküliei felségítésére fog fordítani. A bejövődi 1. korona. Fentartott hely 1. korona 50 fillér. Jegyek elővételben Kovács S. (golya) divatüzletében és Hajos főúri trafikjában kaphatók.

Közyülés. A „Gyermekebarátok Egylete” vasárnap tartotta 15-dik rendez közyülését. Ezen nemcsak egyet az utóbbi években mindig nagyobb és áldásdusabb tevékenységet fejt ki, ami abból is látszik, hogy az elmúlt évben 121 szegény gyermeket teli ruhával teljesen ellátott, ami 2100 korona kiadás okozott. Az egylet 15 évi fennállása alatt 22548 korona költséggel 1386 gyermeket öltöztetett fel. Az egylet által felöltöztetett gyermekek száma már 5 óta mindig emelkedően van és az elmúlt évben elérte az eddigi legnagyobb számot. Az újul megválasztott tisztviselői kar következőké alakult: Elnök lett Niedermayer Gyula, alelnök Koch János, pénztárnok Spiritszki Antal, ellenőr Pörge Pál, jegyző Dachinger István. Kívánatos, hogy ezen nemes célokat szolgáló egylet ezental is a megérdemelt pártfogásban részesüljön.

Az ujvidéki tüdőbetegségondozó intézet január havi forgalma. Ez év január folyamán 3 új beteg kezelet fel az intézettel, kik mellett 14 régi beteg jelt fel az intézet, kik betegnek találtak. 1 férfi és 1 nő II. szakból zárt tuberkulózisban. 1 gyermek I. szakból zárt tuberkulózisban szenvedett. Termezeiben gyógyeltünk 14 betegét 771 l. tejjel 62 kg kenyérral szonellul lakberekre egyre 78 kor. 20 f. fűtőanyag 5 kor. segélyt adtunk. Gyógykezelést 6. gyógyszersegélyt kapott 2. A helygymnastérium betegnek köztét szótására 25 drb. „Jó Egészség” naptár küldött. Nyilvános köszönetet mondunk Kiss Lóna urhölgynek az egyesület céljaira. Új. Pionkovich F.-né urnó ulján átszarmaztatott 10 korona adományért.

A vidéki rendőrségek államsegelye. A helygymnastéria a vidéki rendőrségek fejlesztésére a vármegyék területén levő városoknak a következő összegetek utatványozta: Baja 20000 — Szabadka 54000, — Ujvidék 32000, — Zombor 32000, — Magyarokaniza 10000 és Zenta városának 16000 korona.

Magyarokaniza város marad. A helygymnastéria Magyarokaniza rt. városnak nagyközséggé való visszafeljelölését nem engedélyezte, az erre vonatkozólag hozott közgyűlési határozatot feloldotta.

Ösurogi statisztika. A csurogi állami anyakönyvnek tanúsága szerint az 1913. év folyamán a születések száma 413, elhaltak 289-en, szaporodás 124. Házasságot kötött 129 pár.

Bizáozata a vonat. A Szeged felől érkező személyvonat Rudas pusztá földmies előtt elütötte Turi Mihály 38 éves fiódmivest, aki ittasan ödögött a vágányokon. Holttestét reggel találtak meg.

Meghalt álmában. Regdon Lipót zentai közmestermester a napokban minden baj nélkül tért éjeli nyugalmra, nem is gondolva arra, hogy a halál már ott leselkedik mellette. Még éjféltán is fölkel vezet inni s újra lefeküdvé, 3 órakor már hómáztartózz a halál beálatát konstataálták. Örökre elaludt.

Megrugta a ló. Szabadkán Frank Sándor sörkereskedő istállóban a lovak körül foglalatokodott Nimcesóvits András 15 éves kocsis fu, mikor az egyik ló az atocan megrugta. Súlyos sebével a mentők szállították a kórházba.

Védelmi bizottság Péterórvén. A tavasz előre láthatólag bekövetkező árviz elleni óvintézkedéseket intéző bizottság tagjai a szomszédos Péterórvén már kinevezettek és pedig teljhatalum megbízottakként: Molnár János bíró és Péter Imre esküdt, védelmi bizottsági tagokként Varga Ferenc és Király István, szakaszmérnökként Szóvényi Károly rendeltek ki.

FIGYELEM!
85.000 pár cipő
— 4 pár cipő 9 K. —

Nagyobb mennyiségű, legújabb fazonú cipők kirásítása következtében, szállít alulról cég 2 pár férfi és 2 pár női fűzőscipőt, barna vagy fekete színben, erőnes szögelt talppal, 9 K. utánvét mellett 4 pár cipőt.

K. Schuhwaren-Export A. Ges.,
KRAKAU (Ausztria) Esterag Nr. 8—1381.

Ha a cipő meg nem felelné, belegezsem az ácsérteslésbe, esetleg a pénzt is visszaküldöm.

Megrendelésnél kérem a számot vagy a mértéket megjelölni. 4—10

Kiadó lakás.

Az Ipar és Kereskedelmi Takarékpénztár mint a Dr. Ofner Mór-féle Kossuth Lajos utcai ház új tulajdonosa ez-mmel közhírre teszi, hogy a jelenleg Dr. Ofner Mór ur által lakott emeleti uri lakás, amely 4 utcai és 4 udvari szobából és mellékhelyiségeköl áll, folyó évi május hó 1-ől kezdve bérebe adandó. — Érdeklőzőknek tetszetik helyiségeben szolgálnak bővebb felvilágosítással. 1-2

Üzletberendezés!

A Fischer Vladimir Pál **csódtömegöl** eredő uri divat-, rövidru-, kézmű- és díszműtúra üzlet céljaira alkalmas üvegszerkezetű bolt, nyitott állványokból, hosszú üzleti asztalokból, pénztárból és létrákból álló teljes üzleti berendezés a helyiségből való távozás folytán jutányosan eladó. **Cím:**

BÖHM IGNÁC, Kossuth Lajos-u. 20.

Allást keres!

Magyar és szerb nyelvet bíró, s német nyelvben is járta

ügyeg gépíró és könyvelő

aki hosszabb ideig ügyvédi irodákban és hivatalokban dolgozott, azonnali belépésre állást keres.

Cím e lap kiadóhivatalában. 11—

Ingyen ráfizetés nélkül becsesél óreg használt gramofonlemezeket uakra Wagner „Hangszórókártya” Budapest, József-körút 15. — Árjegyek ingyen. — Címre ügyeljen. 88—100

MEGHÍVÓ.

Rz „Ujvidéki Városi Jódosgyógyúrdó és Ásványvíz R. T.” folyó évi február 15-én délelőt 10 órakor saját helyiségeiben tartja meg

I. évi rendes közgyűlését, melyre a szavazóképes részvényeseket ezennel meghívja.

T Á R G Y S O R O Z A T :

1. Jegyzőkönyvitelesítők kijelölése.
2. Az alapszabályok 23. §-ának módosítása.
3. Az igazgatóság és felügyelő bizottság jelentése és ennek kapcsán a mérleg megállapítása. Határozat az eredmény hovatartásáról illetőleg.
4. Határozat a felmentvény megadásáról.
5. A felügyelő bizottság megválasztása. A zároszámadások a vállalat hivatalos helyiségeiben kifüggesztvén, ezek ott megtekinthetők.

Az igazgatóság.

Jegyzet. A közgyűlésen azok a részvényesek vehetnek részt, akik részvényeiket legkésőbb 3 nappal a közgyűlés előtt az Ujvidéki Takarékpénztár R. T.-nál, vagy a Horvát Országos Bank R. T.-nál Eszéken, letétbe helyezik és az eről kiállított jegyet bemutatják. 1—1

OLVASSUK AZ „UJVIDÉKI HÍRLAP”-OT.

10096/tkvi 1913. sz.

Árverési hirdetmény.

Dudok István dunagósi lakós végrehajthatónak özv. Argalás Istváné sz. Kosztolányi Zsuzsa végrehajtható szendetvett elleni végrehajtási ügyében a kérelmek következtében a végrehajtási ügyében 1300 korona tőkétörvélés, ennek 1913. évi február hó 1-ől járó 6%, annaktól 276 korona 88 fill. perbeli és végrehajtási mar megállapított, valamint jelenlegi 34 kor. 30 fill. és a még felmerülőnk költségei úgy ezennel esat-lakoztatnak kimondott Rusznák Mártonné, Kossuth Kátiának 2000 kor. továbbá sztpapviski Jánosné Turán Annának 1200 kor. s végül Pucovszky Mihálynak 1085 kor. 80 fillér tőkék és járuléknak kielégítése végett az 1881. LX. t.c. 144. §-a és a 146. §-a értelmében az ujvidéki kir. örvényszék, mint telekkönyvi hatóság területén levő dunagósi 329. sz. betétben A. I. 1—3 sorsz. 541, 542/1, 542/2 hrsz. özv. Argalás Istváné sz. Kosztolányi Zsuzsa nevén felvett ingatlanokra a C l. és C 2. alatti Kosztolányi Márton és neje Schmidt Zsuzsa javára bekebelezett élethosszigani haszonélvezeti jognak épségben tartása mellett 971 kor. továbbá az o. 865. sz. tkvi betétben A. I. 1—3 sorsz. 273/2, 2843/1, 4093/1, hrsz. ingatlanokra 428 koronában ezennel megállapított kikéltási árban elrendelték.

Ezen árverés megtartására határidőül 1914. évi február hó 23. napjának d. u. 3 órája Dunagósi Községházaöz tüzétek ki.

Árverési feltételek:

1. Ezen árverésen a fent körülírt ingatlanok a kikéltási ár 2/3-án alul eladtni nem fognak.
2. Az árvezezni szándékozók tartoznak az ingatlan becárnak 10%/-át, vagyis 97 K. 10 f. készpénzben vagy az 1881. LX. t.c. 42. §-ában jelzett árformálvány számított és az 1881. nov. 1-én 3333 sz. a. kelt igazságygymin. rend. 8. §-ában kijelölt évadképes értékpapírban a kikéltőt kezébe letenni, avagy az 1881. LX. t.c. 170. §-a értelmében a bánáptéznak a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabálszerű elős mervényt átszolgáltatni.

Ujvidék, 1913. december hó 9.

Polgár Mihály s. k.,
kir. tszéki bíró

Kulcsár s. k.
kir. tkönyveztő